

Wykaz 2011

I. Wprowadzenie

Jest to piąty publiczny wykaz EIOD w charakterze doradcy w zakresie projektów prawodawstwa UE i powiązanych dokumentów. Wykaz jest częścią rocznego cyklu prac EIOD. Raz w roku EIOD składa retrospektywne sprawozdanie w formie sprawozdania rocznego. Ponadto EIOD publikuje wykaz swoich planów w zakresie konsultacji na kolejny rok.

Kontekst niniejszego wykazu można znaleźć w dokumencie programowym z dnia 18 marca 2005 r. „EIOD doradza instytucjom Wspólnoty w sprawie wniosków legislacyjnych i związanych z nimi dokumentów”¹. W dokumencie tym EIOD przedstawiał swoją politykę w zakresie konsultacji dotyczących projektów legislacyjnych, jedno z jego głównych zadań wynikających z art. 28 ust. 2 i art. 41 rozporządzenia (WE) nr 45/2001. Metodę pracy EIOD opisano w rozdziale 5 dokumentu strategicznego. Ważną częścią tej metody pracy jest wybór i plan (w tym ich regularny przegląd), niezbędne dla skuteczności doradcy.

Główne źródła tegorocznego wykazu to, tradycyjnie, program działalności legislacyjnej i prac Komisji na 2011 r., a także plan działań dotyczący programu sztokholmskiego, europejska agenda cyfrowa Komisji, jak i inne istotne dokumenty z zakresu planowania Komisji. Wykaz został przygotowany przez pracowników EIOD. Na etapie przygotowań zainteresowane strony w obrębie Komisji miały możliwość wypowiedzenia się. Ich wkład jest wysoko ceniony.

Wykaz składa się z dwóch dokumentów:

- niniejsze wprowadzenie, które zawiera krótką analizę kontekstu oraz priorytety EIOD na 2011 r.;
- załącznik zawierający właściwe projekty Komisji i inne dokumenty, które zostały niedawno przyjęte lub są zaplanowane i które wymagają poświęcenia uwagi przez EIOD.

Załącznik został po raz pierwszy opublikowany w grudniu 2006 r. i od tego czasu jest aktualizowany trzy razy do roku².

Po wydaniu opinii (lub innej jego publicznej reakcji) dotyczącej dokumentu przez EIOD, jest on zazwyczaj usuwany z załącznika. Należy jednak podkreślić, że zaangażowanie EIOD w proces legislacyjny nie kończy się na wydaniu opinii. W wyjątkowych przypadkach kwestia

¹ Można go znaleźć na stronie internetowej EIOD w zakładkach „The EDPS” >> „Publications” >> „Papers”.

² Oprócz grudnia, aktualizacja następuje zazwyczaj w maju i wrześniu.

może ponownie pojawić się w załączniku, gdy EIOD wyda drugą opinię. Opinie EIOD można również znaleźć na jego stronie internetowej³.

II. Krótka analiza kontekstu

W związku z publikacją programu prac Komisji na 2010 r. i planu działań wdrażającego program sztokholmski odpowiednio w marcu i kwietniu, zeszłoroczny wykaz zostanie opublikowany później niż zwykle, tj. w czerwcu zamiast w grudniu. Dlatego też od czasu ostatniej publikacji minęło jedynie sześć miesięcy. Kilka inicjatyw ujętych w wykazie na 2010 r. zostało również przeniesionych na 2011 r. i (lub) będą one dalej opracowywane przez prawodawców UE w 2011 r.

W rezultacie główne tendencje i priorytety zidentyfikowane w wykazie 2010 można w dalszym ciągu uznać za ważne w chwili obecnej. Jednakże ostatnie sześć miesięcy przyniosły istotny rozwój sytuacji, głównie w wyniku komunikatów przyjętych przez Komisję. Komisja przyjęła komunikat dotyczący kompleksowego podejścia do ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej⁴, komunikat dotyczący europejskiej agendy cyfrowej⁵, jak i kilka komunikatów jako rozpoczęcie wdrażania rozdziałów programu sztokholmskiego dotyczących wymiany informacji⁶. Innym ważnym wydarzeniem jest podjęcie istotnych kroków w kierunku negocjacji umów dotyczących ochrony danych z państwami trzecimi, w szczególności ze Stanami Zjednoczonymi w sprawie ogólnej umowy UE-USA w sprawie ochrony danych oraz z kilkoma innymi państwami trzecimi w sprawie danych dotyczących przelotu pasażera.

W następstwie wprowadzenia w życie w dniu 1 grudnia 2009 r. traktatu lizbońskiego zniesiono wcześniejszą strukturę opartą na filarach i wprowadzono zasadnicze zmiany w odniesieniu do współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Nowe ustalenia prawne po traktacie lizbońskim mają również konsekwencje dla działalności EIOD. W ramach pełnionej przez EIOD roli doradcy z zakresu prawodawstwa potwierdzono bieżącą praktykę, zgodnie z którą EIOD doradza prawodawcy w zakresie działalności prawodawczej dotyczącej ochrony danych we wszystkich obszarach politycznych UE.

a. W kierunku nowych ram prawnych ochrony danych

Prawo do ochrony danych zostało podkreślone i wzmocnione w traktacie lizbońskim. Prawo do ochrony danych jest określone w art. 8 Karty praw podstawowych UE, która obecnie ma taki sam status prawny jak traktaty. Prawo jest ponadto określone w art. 16 TFUE, który stanowi obecnie jedyną podstawę prawną do przyjęcia przepisów z zakresu ochrony danych. Ta nowa podstawa prawna była poważnym bodźcem do dyskusji na temat przeglądu unijnych zasad ochrony danych. W dniu 4 listopada 2010 r. Komisja wydała komunikat ustanawiający kompleksowe podejście do ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej. Komisja określiła kilka kluczowych kwestii i celów do przyszłego przeglądu, w tym zmiany mające na celu wzmocnienie indywidualnych praw i wymiaru wewnątrzrynkowego ochrony danych, poddanie przeglądowi ochron danych w obszarze współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, lepsze radzenie sobie z globalizacją

³ W zakładkach „Consultation” >> „Opinions”.

⁴ COM (2010) 609 wersja ostateczna.

⁵ COM (2010) 245 wersja ostateczna.

⁶ Np. COM (2010) 386 wersja ostateczna dotyczący polityki UE w zakresie zwalczania terroryzmu, COM(2010) 385 wersja ostateczna, przegląd zarządzania informacjami w zakresie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, COM (2010) 673 wersja ostateczna, strategia bezpieczeństwa wewnętrznego UE w działaniu.

i wspieranie egzekwowania prawa. EIOD z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji. EIOD jest przekonany, że projekt lub projekty prawodawcze, które z tego wynikną, powinny być równie ambitne i wzmacniać skuteczność instrumentów ochrony danych. EIOD popiera w szczególności pomysł wzmocnienia obecnych zasad ochrony danych i jest za włączeniem do nowego aktu legislacyjnego obszaru współpracy policyjnej i sądowej (która jest obecnie przedmiotem oddzielnej decyzji ramowej 2008/977/WSiSW). W 2011 r. jest oczekiwany projekt nowych ram prawnych. Nowe ramy prawne ochrony danych są jednym z priorytetów EIOD w 2011 r.

b. Dalszy rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

W grudniu 2009 r. przyjęto program sztokholmski. Program jest kontynuacją programu haskiego i określa priorytety dla rozwoju europejskiej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w najbliższych pięciu latach. Program sztokholmski podkreśla potrzebę ochrony danych osobowych w globalnym społeczeństwie, które charakteryzuje się szybkim postępem technologicznym i nieograniczoną wymianą informacji.

Program podkreśla również potrzebę wymiany danych dla bezpieczeństwa Europy i zapowiada rozwój strategii bezpieczeństwa wewnętrznego. Rozwijając przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, europejski prawodawca musi nieustannie poszukiwać równowagi między – z jednej strony – bezpieczeństwem i swobodnym przepływem obywateli, a z drugiej – ochroną ich prywatności i danych osobowych. Wymienione powyżej komunikaty w sprawie wymiany danych wskazują, że Komisja poważnie traktuje to zadanie.

Oczywiście EIOD będzie dokładnie przyglądał się wszystkim etapom ogłoszonym w sztokholmskim planie działań i w różnych komunikatach dotyczących tego tematu. EIOD chciałby w szczególności wspomnieć ustanowienie systemu wjazdu–wyjazdu i programu rejestrowania podróżnych, planowanej dyrektywy w sprawie stosowania danych dotyczących przelotu pasażera do celów egzekwowania prawa, wprowadzenia programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów, utworzenia EUROSUR, możliwości wprowadzenia elektronicznego systemu UE zezwoleń na podróż i stosowania urzędów do prześwietlania osób w portach lotniczych. Wszystkie te inicjatywy są w istotny sposób związane z ochroną danych. EIOD będzie również ściśle monitorować negocjacje dotyczące umów w zakresie ochrony danych z państwami trzecimi. Ponadto EIOD będzie aktywnie uczestniczył w przeglądzie dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych i sprawdzi, czy należy dogłębnie ocenić konieczność takiej dyrektywy i określić proporcjonalność takiego środka.

c. Rozwój technologiczny: europejska agenda cyfrowa

W maju 2010 r. Komisja opublikowała swój komunikat w sprawie europejskiej agendy cyfrowej. Agenda cyfrowa określa priorytety w celu przyspieszenia upowszechnienia szybkiego internetu oraz umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom wykorzystania potencjału technologii cyfrowych. Wiele z ogłoszonych inicjatyw związanych z agendą cyfrową jest istotnych z punktu widzenia ochrony danych, takie jak ramy tożsamości elektronicznej (eID) i uwierzytelniania oraz przegląd dyrektywy w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego. Ponadto EIOD będzie również w dalszym ciągu śledził projekty, które rozważają wprowadzenie nowej technologii do takich obszarów, jak transport drogowy (pakiet mobilności elektronicznej) i energia (stosowanie inteligentnych sieci). Ponadto EIOD będzie przyglądał się

komunikatowi w sprawie prywatności i zaufania w Europie cyfrowej i przeglądowni dyrektywy w sprawie wyposażenia radiowego i telekomunikacyjnego.

d. Inne obszary

Co do zasady EIOD zachowa czujność w odniesieniu do innych inicjatyw mogących w sposób znaczący wpłynąć na ochronę danych. W 2011 r. będzie w szczególności przyglądać się nowym inicjatywom w obszarze transportu, w tym m.in. inicjatywie w zakresie urządzeń do prześwietlania osób. EIOD będzie również koncentrować się na wymianie danych na dużą skalę, do których może dochodzić w systemie wymiany informacji na rynku wewnętrznym i systemie współpracy w zakresie ochrony konsumentów oraz w ramach projektu e-sprawiedliwości. Będzie on w dalszym ciągu uczestniczył w dyskusjach na temat nowych przepisów dotyczących przejrzystości w odniesieniu do ochrony danych. Dyskusje są jeszcze bardziej istotne po wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Bavarian Lager*⁷.

III. Priorytety EIOD na 2011 r.

Strategia EIOD jako doradcy z zakresu prawodawstwa UE i powiązanych dokumentów nie ulegnie zmianie. Spójność jego wkładu ma zasadnicze znaczenie, gdy EIOD stara się znaleźć równowagę pomiędzy ochroną danych a innymi (publicznymi) interesami. Jak w poprzednich latach EIOD stara się wydawać opinię na temat projektów prawodawstwa, które mają zasadnicze znaczenie dla ochrony danych. EIOD może również przyglądać się środkom nieprawodawczym, jeśli dotyczą one w znacznym stopniu kwestii ochrony danych. Poniżej znajduje się niewyczerpująca lista głównych kwestii, na których EIOD prawdopodobnie skoncentruje się w ciągu 2011 r.:

- a. w kierunku nowych ram prawnych dotyczących ochrony danych
 - przegląd ram ochrony danych UE
 - przegląd zasad ochrony danych mających zastosowanie na poziomie UE
 - ukończenie realizowanych prac w następujących głównych obszarach: objaśnienie pojęć „odpowiedzialności” i „zgody” oraz kwestii, czy ma zastosowanie prawo i orzecznictwo (również z krajowymi organami ochrony danych w ramach grupy roboczej art. 29).
- b. dalszy rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości
 - dane UE dotyczące przelotu pasażera (EU-PNR)
 - Program UE śledzenia środków finansowych należących do terrorystów (EU TFTP)
 - przegląd dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych
 - zarządzanie granicami i system wjazdu–wyjazdu
 - program rejestrowania podróży (RTP)
 - elektroniczny system UE zezwoleń na podróż (EU-ESTA)
 - EUROSUR
 - terroryzm i zamrażanie środków
 - negocjacje w sprawie umów z państwami trzecimi w sprawie ochrony danych
- c. Rozwój technologiczny i agenda cyfrowa

⁷ Sprawa C-28/08, *Komisja Europejska przeciwko The Bavarian Lager*, nieopublikowana jeszcze w Zb.Orz.

- komunikat w sprawie prywatności i zaufania w Europie cyfrowej
 - pakiety mobilności elektronicznej
 - ramy regulacyjne dotyczące inteligentnych sieci
 - przegląd dyrektywy w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego
 - przegląd dyrektywy w sprawie wyposażenia radiowego i telekomunikacyjnego
- d. Inne obszary
- inicjatywy w obszarze transportu (w tym stosowanie urządzeń do prześwietlania osób)
 - współpraca celna
 - e-sprawiedliwość, system wymiany informacji na rynku wewnętrznym, system współpracy w zakresie ochrony konsumentów
 - przegląd rozporządzenia w sprawie przejrzystości

Bruksela, grudzień 2010 r.